

Bruksela, 26 maja 2016 r.
(OR. en)

9373/16

JAI 480
DROIPEN 96
COPEN 173
RELEX 429
GENVAL 64
MIGR 98
SOC 348
COSI 93

NOTA DO PUNKTU I/A

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Nr poprz. dok.:	5287/2/16 REV 2
Dotyczy:	Projekt konkluzji Rady w sprawie handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku

Przedstawiony w załączniku projekt konkluzji Rady ma na celu wzmocnienie multidyscyplinarnej współpracy wymierzonej przeciwko handlowi ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku oraz przygotowanie wkładu na temat wyzyskiwania pracowników do strategii zwalczania handlu ludźmi na okres po 2016 r., którą Komisja zamierza opracować. Konkluzje te są oparte między innymi na wynikach pięciu warsztatów, które odbyły się w 2015 r., oraz konferencji pt. „TeamWork! – zacieśnienie multidyscyplinarnej współpracy na rzecz zwalczania handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku”, która odbyła się w dniach 18–19 stycznia 2016 r. w Amsterdamie. Warsztaty i konferencja zostały zorganizowane przez Niderlandy we współpracy z Luksemburgiem, Republiką Słowacką i Malcią.

Projekt konkluzji Rady w wersji zamieszczonej w załączniku do dok. 5287/16 został przedstawiony przez prezydencję i wstępnie omówiony na posiedzeniu Grupy Roboczej do Spraw Ogólnych, w tym Oceny (GENVAL) w dniu 3 lutego 2016 r. Grupa robocza GENVAL wyraziła ogólne poparcie dla projektu konkluzji Rady, z zastrzeżeniem kilku zmian w tekście zaproponowanych przez niektóre delegacje. Odpowiednie zmiany zostały wprowadzone do projektu konkluzji Rady i ponownie omówione na posiedzeniu grupy roboczej GENVAL w dniu 16 marca 2016 r. oraz na posiedzeniu Stałego Komitetu Współpracy Operacyjnej w zakresie Bezpieczeństwa Wewnętrznego (COSI) w dniu 18 kwietnia 2016 r. W ten sposób projekt konkluzji został uzgodniony, z zastrzeżeniem wprowadzenia pewnych niewielkich zmian, które zostały uwidocznione w dokumencie zawartym w załączniku do niniejszej noty.

Coreper jest zatem proszony o potwierdzenie tego porozumienia i przekazanie projektu konkluzji Rady (przedstawionego w załączniku do niniejszej noty) Radzie do przyjęcia jako punkt A posiedzenia zaplanowanego na 9–10 czerwca 2016 r.

**PROJEKT KONKLUZJI RADY W SPRAWIE HANDLU LUDŹMI W CELU PRACY W
WARUNKACH WYZYSKU**

- **PODKREŚLAJĄC**, że rozwiązanie wszelkich form handlu ludźmi, w tym czerpania zysku z prostytucji innych osób lub z innych form wykorzystywania seksualnego, z przymusowej pracy lub służby, w tym żebractwa, niewolnictwa lub praktyk podobnych do niewolnictwa, ze zniewolenia, czerpania zysku z działalności przestępczej lub pobierania organów, ma fundamentalne znaczenie i że działania w tym zakresie powinny być kontynuowane z pełnym zaangażowaniem;
- **PODKREŚLAJĄC**, że handel ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku jest poważnym przestępstwem, często przybierającym formę przestępczości zorganizowanej, oraz rażącym naruszeniem praw podstawowych zapisanych w Karcie praw podstawowych UE, a także że wiele ofiar – zarówno dzieci, jak i dorosłych – staje się przedmiotem handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku poprzez, na przykład, użycie przemocy, gróźb lub wykorzystanie ich bezbronności i może się znaleźć w potwornych warunkach;
- **PRZYZNAJĄC**, że przemyt migrantów i handel ludźmi są dwiema różnymi formami przestępczości, objętymi różnymi ramami prawnymi na szczeblu unijnym i międzynarodowym, że obie formy przestępczości mogą być ze sobą powiązane oraz że należy przyjąć środki zapobiegające temu, by przemycani migranci, w szczególności dzieci, nie stawali się ofiarami handlu ludźmi, w tym w celu pracy w warunkach wyzysku, gdyż mogą być nań narażeni;

- PRZYPOMINAJĄC o wadze protokołu ONZ w sprawie walki z handlem ludźmi¹ oraz konwencji Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi²;
- POWOŁUJĄC SIĘ na dyrektywę 2011/36/UE³ Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar⁴, a także dyrektywę 2009/52/UE⁵ Parlamentu Europejskiego i Rady przewidującą minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich, obejmującą środki wobec pracodawców świadomie zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich, którzy są ofiarami handlu ludźmi;
- PRZYPOMINAJĄC konkluzje Rady pt. „Zwalczanie nowych form handlu ludźmi w państwach członkowskich UE”;
- PRZYPOMINAJĄC strategię UE na rzecz wyeliminowania handlu ludźmi na lata 2012–2016⁶, konkluzje Rady w sprawie nowej strategii UE na rzecz wyeliminowania handlu ludźmi na lata 2012–2016 oraz sprawozdanie śródkresowe z realizacji tej strategii⁷;
- PRZYPOMINAJĄC o odnowionej strategii bezpieczeństwa wewnętrznego UE, w tym o komunikacie Komisji dotyczącym Europejskiej agendy bezpieczeństwa, oraz o Europejskim programie w zakresie migracji;

¹ Protokół Narodów Zjednoczonych o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniający Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, sporządzony w Palermo w 2000 r.

² Seria traktatów Rady Europy, nr 197.

³ Dania nie jest związana tą dyrektywą.
⁴ Dz.U. L 101 z 15.4.2011, s. 1.

⁵ Dania nie jest związana tą dyrektywą.

⁶ Strategia UE na rzecz wyeliminowania handlu ludźmi na lata 2012–2016, COM(2012) 286 final z 19 czerwca 2012 r.

⁷ Sprawozdanie śródkresowe z wdrażania Strategii UE na rzecz wyeliminowania handlu ludźmi, COM(2014) 635 final z 17 października 2014 r.

- **PODKREŚLAJĄC**, że Rada⁸ uznała handel ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku za jeden z priorytetów w walce z poważną i zorganizowaną przestępczością na lata 2014–2017 w ramach cyklu polityki unijnej dotyczącej poważnej i zorganizowanej przestępczości międzynarodowej;
- **PODKREŚLAJĄC** znaczenie promowania godnej pracy na europejskim rynku pracy oraz zwiększenia zgodności z odpowiednimi międzynarodowymi, europejskimi i krajowymi normami w dziedzinie prawa pracy, warunków pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy i egzekwowania tych norm, jak również znaczenie działań prewencyjnych, zniechęcających do pracy nierejestrowanej i zwalczających ten rodzaj pracy, co omówiono podczas niedawnej konferencji poświęconej promowaniu godnej pracy, która odbyła się w Amsterdamie w dniach 8–9 lutego 2016 r.;
- **ZWAŻYWSZY** na to, że handel ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku prowadzi do nieuczciwej konkurencji, która niszczy przedsiębiorstwa prowadzące działalność w pełnej zgodności z obowiązującymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi;
- **PODKREŚLAJĄC** poczynione już przez Komisję Europejską i agencje UE wysiłki w zakresie rozwiązywania problemu handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku;
- **PRZYJMUJĄC Z ZADOWOLENIEM** czynione przez państwa członkowskie wysiłki obejmujące, między innymi, utworzenie specjalnych zespołów dochodzeniowych właściwych dla handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku;
- **PRZYJMUJĄC Z ZADOWOLENIEM** wykonaną przez Europol i Eurojust pracę na rzecz zwalczania handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku i zauważając jednocześnie, że istnieje pole do poprawy informacji przekazywanych Europolowi i zwiększenia liczby spraw rozpatrywanych przez Eurojust w zakresie handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku;
- **PRZYJMUJĄC Z ZADOWOLENIEM** *TeamWork!* Podręcznik dla ekspertów w dziedzinie międzydyscyplinarnej współpracy na rzecz zwalczania handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku, oparty na wkładach ekspertów z państw członkowskich, opracowanych przez (poprzednią, obecną i przyszłą) prezydencję – Luksemburg, Niderlandy, Republikę Słowacką i Malte, oraz na wynikach konferencji *TeamWork!*, która odbyła się w dniach 18–19 stycznia 2016 r. w Amsterdamie;

⁸ Dok. 12095/13.

Rada Unii Europejskiej i państwa członkowskie zebrane w Radzie

PODKREŚLAJĄ znaczenie prowadzonej między państwami członkowskimi a agencjami UE współpracy w celu zwalczania handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku, realizowanej poprzez zastosowanie kompleksowego i multidyscyplinarnego podejścia transgranicznego, które obejmuje zarówno sektor publiczny, a w szczególności sądy i prokuratury, policję i inne służby prowadzące dochodzenia w sprawach karnych, inspekcję pracy, socjalną, zdrowia i inne inspekcje, straż graniczną, służby imigracyjne, ambasady i konsulaty, samorządy lokalne i regionalne oraz organy podatkowe, jak i sektor prywatny, w tym przedsiębiorstwa, dostawców i podwykonawców, związki zawodowe i społeczeństwo obywatelskie;

PODKREŚLAJĄ znaczenie przyjęcia przez Komisję Europejską europejskiego planu działań w celu wyeliminowania handlu ludźmi (w następstwie obecnej unijnej strategii na rzecz wyeliminowania handlu ludźmi), by nadal eliminować wszelkie formy handlu ludźmi, w tym w celu pracy w warunkach wyzysku;

STWIERDZAJĄ, że następujące działania mogłyby przyczynić się do zdecydowanej reakcji na handel ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku, i w związku z tym

WZYWAJĄ KOMISJĘ, by:

- nadal włączała multidyscyplinarne środki i działania wymierzone w handel ludźmi, w tym w celu pracy w warunkach wyzysku, np. do sposobów działania przedsiębiorstw i ich łańcuchów dostaw oraz wspierała ofiary wszelkich form handlu ludźmi w ramach nowego europejskiego planu działań w celu wyeliminowania handlu ludźmi (strategii na rzecz wyeliminowania handlu ludźmi na okres po roku 2016), w szczególności poprzez:
 - dalszą promocję wymiany wzorców postępowania w ramach współpracy multidyscyplinarnej, by udzielać pomocy, wsparcia i odszkodowań ofiarom handlu ludźmi, w tym w celu pracy w warunkach wyzysku, zarówno mężczyznom, jak i kobietom, dorosłym i dzieciom⁹, pojedynczym osobom i grupom poszkodowanych;
 - włączenie do podręcznika wizowego wzorców postępowania w zakresie wykrywania oznak handlu ludźmi, w tym w celu pracy w warunkach wyzysku, do wykorzystania podczas rozpatrywania wniosków wizowych;
 - zachęcanie państw członkowskich do wzmocnienia wymiany wzorców postępowania i działań ograniczających popyt na produkty i usługi świadczone przez ofiary handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku;
 - dalsze wzmocnienie koordynacji działań zewnętrznych UE przeciwko handlowi ludźmi, w tym w celu pracy w warunkach wyzysku;
 - stymulowanie współpracy z przedsiębiorstwami, w tym dostawcami i podwykonawcami, oraz ze związkami zawodowymi na rzecz zwalczania handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku;

⁹ Zgodnie z art. 2 ust. 6 dyrektywy 2011/36 w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar „dziecko” oznacza osobę poniżej 18 roku życia.

- dalsze zapewnianie odpowiedniego finansowania działań przeciwko handlowi ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku, a w szczególności:
 - by stymulować praktyczną i operacyjną współpracę między państwami członkowskimi w walce z handlem ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku, na przykład poprzez projekty dotyczące wspólnych kontroli;
 - by opracowywać i prowadzić kampanie uświadamiające na temat handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku skierowane do profesjonalistów i do ogółu społeczeństwa oraz by dotrzeć do słabszych grup społecznych w celu zwiększenia wiedzy o przysługujących im prawach,
 - by w pełni zaangażować inspekcje pracy i inne inspekcje oraz samorządy lokalne i regionalne, w stosownych przypadkach we współpracy z Komitetem Regionów, w multidyscyplinarną współpracę (w ramach UE) na rzecz walki z handlem ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku, na przykład w celu zachęcenia do stosowania podejścia administracyjnego w zwalczaniu tej formy wyzysku;
- dalszą koordynację działań z organizacjami międzynarodowymi a także innymi organami europejskimi, zwłaszcza z grupą ekspertów do spraw działań przeciwko handlowi ludźmi (GRETA) Rady Europy oraz pełne wykorzystywanie sporządzanych przez nie sprawozdań monitorujących.

ZWRACAJĄ SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, by:

- w pełni wdrożyły dyrektywę 2011/36/UE¹⁰ i zapewniły wszystkim ofiarom dostęp do praw przyznanych im na mocy tej dyrektywy, a także podjęły działania w celu skutecznego zapobiegania handlowi ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku i ścigania handlarzy; a także w pełni wdrożyły dyrektywę 2009/52¹¹;
- rozważyły ratyfikację protokołu z 2014 r. do Konwencji dotyczącej pracy przymusowej lub obowiązkowej z 1930 r. Międzynarodowej Organizacji Pracy, jak ustalono w decyzji Rady (UE) 2015/2071¹²;
- wzmocniły multidyscyplinarną krajową i transgraniczną współpracę i wymianę informacji w walce z handlem ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku, w tym w ramach cyklu polityki unijnej dotyczącej poważnej i zorganizowanej przestępczości, dzięki zaangażowaniu wielu różnych zainteresowanych stron w działania w tym zakresie włączone do planu działań operacyjnych dotyczącego unijnego priorytetu w dziedzinie przestępczości, którym jest handel ludźmi, wyposażenie jednostek prowadzących dochodzenia w sprawie handlu ludźmi w narzędzia potrzebne im do odegrania swojej roli zarówno na szczeblu krajowym, jak i na szczeblu UE, oraz – tam gdzie to możliwe – poprzez ustanowienie wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych zgodnie z prawem krajowym;
- proaktywnie wykorzystywały dochodzenia finansowe we wszelkich przypadkach handlu ludźmi, w tym w celu pracy w warunkach wyzysku, do gromadzenia materiału dowodowego, mapowania organizacji przestępczych, zbierania informacji finansowych, identyfikacji, zamrażania i konfiskaty mienia pochodzącego z działalności przestępczej;
- wspólnie i, w miarę możliwości, jednocześnie prowadziły kampanie uświadamiające w krajach pochodzenia i przeznaczenia, by zmniejszyć popyt na towary wyprodukowane przez ofiary handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku i świadczone przez nie usługi oraz zniechęcić do dostarczania tych towarów i usług;
- zapewniały szkolenia (specjalistyczne i multidyscyplinarne) skierowane do pracowników wszystkich właściwych organów i organizacji zajmujących się multidyscyplinarnym podejściem, w tym dotyczące sposobów wykrywania, identyfikacji, gromadzenia dowodów w sprawie i ścigania handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku, jak również na temat sposobów wspierania ofiar w dochodzeniu swoich praw;

¹⁰ Dania nie jest związana tą dyrektywą.

¹¹ Dania nie jest związana tą dyrektywą.

¹² Dz.U. L 301 z 18.11.2015, s. 47.

- zapewniały środki finansowe i zasoby wystarczające do podejmowania działań przeciwdziałających handlowi ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku oraz zaspokajania potrzeb i realizacji praw ofiar;
- wyposażyły inspekcje pracy i inne inspekcje w narzędzia potrzebne im do wypełniania swojej roli w multidyscyplinarnej współpracy na rzecz walki z handlem ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku, zarówno na szczeblu krajowym, jak i na szczeblu UE, np. unijny wykaz szczegółowo określający kompetencje i osoby kontaktowe w odpowiednich inspekcjach, oddelegowywanie inspektorów do organów w innych państwach członkowskich i sposoby wymiany doświadczeń, wzorców postępowania i trendów; poprzez:
- zbadanie możliwości ułatwienia współpracy transgranicznej między inspekcjami pracy i innymi inspekcjami, np. możliwości utworzenia unijnej sieci inspekcji pracy i innych inspekcji skupionych na kwestii handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku oraz rozwoju narzędzi służących wspieraniu tej współpracy.

ZWRACAJĄ SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, by zwiększyły wsparcie dla dochodzeń w sprawach karnych i współpracy sądowej w celu przeciwdziałania handlowi ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku oraz promowania, wraz z sektorem prywatnym, środków, w tym praktyk i norm, w celu zapobiegania handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku.

ZWRACAJĄ SIĘ DO NASTĘPUJĄCYCH AGENCJI UE:

- EASO: by zapewniła uwzględnienie handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku podczas opracowywania narzędzi służących wykrywaniu ofiar handlu ludźmi w procedurach azylowych;
- Europol: by wspierał organy ścigania w państwach członkowskich w multidyscyplinarnej współpracy na rzecz zwalczania handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku, na przykład poprzez włączenie inspektorów pracy i innych zainteresowanych stron w posiedzenia EMPACT poświęcone handlowi ludźmi, spotkania operacyjne i wspólne akcje w tej dziedzinie; oraz by wspierał państwa członkowskie w proaktywnym wykorzystywaniu dochodzeń finansowych we wszystkich przypadkach handlu ludźmi, w tym w celu pracy w warunkach wyzysku, a także upowszechniał wiedzę o gromadzeniu dowodów, mapowaniu organizacji przestępczych, zbieraniu informacji finansowych i identyfikacji, zamrażaniu i konfiskacie mienia pochodzącego z działalności przestępczej, w tym ze wszystkimi właściwymi zainteresowanymi stronami, takimi jak jednostki analityki finansowej, służby prokuratorskie oraz organy podatkowe i instytucje finansowe.

- Frontex: by dalej opracowywał profile ryzyka, które będą wykorzystywane przez straż graniczną w celu identyfikowania na granicach powietrznych, lądowych i morskich potencjalnych ofiar i sprawców handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku;
- Eurojust: by nadal wspierał państwa członkowskie w koordynowaniu transgranicznej współpracy sądowej przeciwko handlowi ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku oraz przyczyniał się do wzmacniania wspólnej zdolności państw członkowskich w tym zakresie poprzez zwiększenie liczby dochodzeń i, w stosownych przypadkach, wnoszenie oskarżeń w sprawach handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku;
- CEPOL, EJTN i EIGE: by zapewniały regularne i adekwatne szkolenia umożliwiające zajęcie się problemem handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku, w tym szkolenia na temat sposobów wykrywania, identyfikacji, gromadzenia dowodów i ścigania przypadków handlu ludźmi w celu pracy w warunkach wyzysku, skupiające – w stosownych przypadkach – policję, inspekcje pracy i inne agencje rządowe.

Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJĄ badanie orzecznictwa dotyczącego handlu ludźmi w celu wykorzystania ich w charakterze siły roboczej, badanie dotyczące grup wysokiego ryzyka w handlu ludźmi oraz badanie dotyczące inicjatyw mających na celu zapobieganie handlowi ludźmi, opublikowane przez Komisję Europejską, jak również sprawozdanie Agencji Praw Podstawowych na temat form poważnego wyzysku pracowników oraz współpracę z Eurofound mającą na celu opracowanie przewodnika po najlepszych praktykach¹³ dotyczących pośredników na rynku pracy, aby zapobiegać handlowi ludźmi do pracy przymusowej, i ZACHEĆCAJĄ wszystkie zainteresowane strony do opracowania i rozpowszechniania odpowiednich i ukierunkowanych podręczników i instrukcji, w szczególności

ZWRACAJĄ SIĘ do prezydencji, Komisji i wszystkich stosownych agencji i organów UE, by w stosownym przypadku i w stosownym terminie przedstawiły Radzie sprawozdanie z realizacji niniejszych konkluzji.

¹³ Dotychczas nieopublikowany.